

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Główny Konserwator Przyrody
Mikołaj Dorożala

DOP-WŚ.0500.15.2026.KB
4269844.17361425.14091731
Warszawa, 20-03-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Wiesława Krajewskiego (K10INT15680).
Temat: zagrożenia związanego z obecnością wilków w regionie Bieszczad oraz regionie tarnowskim.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

w związku z interpelacją nr K10INT15680 Posła Wiesława Krajewskiego przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska w odniesieniu do wskazanych w piśmie pytań.

1. Jak kształtuje się aktualna liczebność wilka w Polsce oraz jakie są dane dotyczące populacji wilków w województwie podkarpackim i małopolskim, w szczególności w regionie Bieszczad oraz regionie tarnowskim?

Na wstępie chciałbym zwrócić uwagę, że o liczebności krajowej populacji wilka (*Canis lupus*) można mówić jedynie w ramach szacunku. Dodatkowo należy pamiętać, że osobniki wilka migrują po terytorium kraju lub nawet za jego granice, stąd nierzadko ciężko ustalić w danym obszarze faktyczny stan populacji. Dane z metod najdokładniejszych i praktykowanych, tj. badania genetyczne, z fotopułapek, z obserwacji (monitoring tradycyjny), jak i uwzględniających nowsze metody, oparte o partycypację społeczną (np. „citizen science”), pozwalają mówić o przybliżonej wielkości populacji. Zgodnie z danymi publikowanymi w roczniku statystycznym GUS, Ochrona Środowiska populację wilka za rok 2024 oszacowano na poziomie:

- 5110 osobników w skali krajowej,
- 1396 osobników dla województwa podkarpackiego,
- 165 osobników dla województwa małopolskiego.

Ponadto, w raporcie Large Carnivore Initiative for Europe IUCN (Kaczensky i in. 2024), na podstawie ekstrapolacji na zasięg stałego występowania gatunku oceniono liczebność tego gatunku w Polsce, w sezonie 2022/2023, w zakresie 2 866–4 270 osobników.

2. Czy Ministerstwo odnotowuje wzrost liczby zgłoszeń dotyczących pojawiania się wilków w pobliżu zabudowań mieszkalnych w ostatnich latach? Jeśli tak, proszę o przedstawienie danych za ostatnie 5 lat.

W komunikacji ze społeczeństwem pojawiają się tezy o zwiększającej się częstotliwości pojawiania się osobników wilków w otoczeniu miejsc życia ludzi, w tym w pobliżu domów.

Analiza dostępnych danych pozwala jedynie przyznać, że aktualnie znacznie wyższa jest responsywność społeczna na pojawiające się osobniki, niekoniecznie zaś liczba osobników pojawiających się w pobliżu domów. Z uwagi na postęp techniczny i dostępność cyfrowych narzędzi komunikacji, informacja o pojawianiu się osobników w określonych miejscach szybciej pojawia się w mediach lub pojawia się w ogóle (nierzadko bowiem materiały, słownictwo i tytuły mają na celu wywołanie sensacji). Nie ma jednak miarodajnych danych by jednoznacznie stwierdzić, że wzrosła liczba osobników podchodzących do miejsc zamieszkania. Warto, jednakże uczulić, że strefa oddziaływania antropocenu przesuwa się z ukształtowanych jednostek osadniczych w kierunku miejsc o wyższej naturalności, a w gminach nie posiadających precyzyjnych dokumentów planistycznych, dochodzi wręcz do rozpraszania zabudowy, porównywanej do chaosu planistycznego (por. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w Polsce na przykładzie wybranych miast. Wyniki kontroli NIK 2ygn.. KIN.430.8.2022. Wyniki kontroli dostępne na stronach internetowych NIK: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,27471,vp,30286.pdf>). W wyniku przesuwania się obszarów presji w kierunku miejsc występowania dziko występujących zwierząt, więcej jest obszarów styku sfery życia ludzi i dziko występujących zwierząt. Z uwagi na wielość czynników warunkujących i brak dostatecznie precyzyjnych historycznych danych porównawczych, nie można potwierdzić by wilki częściej podchodziły do zabudowań obecnie niż to miało miejsce wcześniej.

3 i 4. Jakie działania podejmowane są przez administrację rządową w celu ograniczenia sytuacji, w których wilki pojawiają się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zamieszkałych? Jakie środki ochrony mogą obecnie stosować mieszkańcy i rolnicy w celu zabezpieczenia gospodarstw przed atakami wilków?

Na wstępie chciałbym zaznaczyć, iż wilki nie są własnością Skarbu Państwa, zatem administracja będąca reprezentantem interesów Skarbu Państwa w przydzielonych obszarach działania nie odpowiada za naturalne zachowania dziko występujących wilków (nie ma tu zastosowania cywilistyczna odpowiedzialność za posiadanie lub posługiwanie się zwierzęciem). Zagadnienie odpowiedzialności za bezpieczeństwo powszechne zostało z mocy prawa powierzone odpowiednim organom oraz służbom. W rozumieniu art. 7 ust. 1 pkt 14 i 14a ustawy o samorządzie gminnym¹, do zadań własnych samorządu należy między innymi zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego. Jest to niewątpliwie wyraz dbałości o żywotne interesy społeczności samorządowej oraz systemowego rozgraniczenia kompetencji pozostających w sferze oddziaływania państwa (imperium) oraz samorządu terytorialnego (dominium). Ponadto, w zakresie prowadzenia działań prewencyjnych w zapewnieniu bezpieczeństwa, kompetencje posiadają organy porządkowe. Pośrednie oddziaływanie administracji rządowej w poruszonym temacie, może sprowadzać się do działań regionalnych dyrektorów ochrony środowiska oraz ewentualnie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w zakresie udzielania odstępstw od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną. W tym zakresie decyzje zezwalające na płoszenie osobników są udzielane zarówno samorządom jak i osobom fizycznym, zainteresowanym minimalizowaniem zagrożenia ze strony drapieżników, mogących pojawiać się w otoczeniu np. miejsc prowadzenia chowu czy hodowli zwierząt. Zezwolenia na uśmiercenie są wydawane w przypadku, gdy środki mniej drastyczne (nieletalne) nie przynoszą racjonalnie oczekiwanych efektów. Organy już w latach ubiegłych (od 2018 r.) rozpoczęły proces informacyjny poprzez korespondencję, kanały cyfrowe na podmiotowych stronach internetowych oraz w ramach spotkań regionalnych dyrektorów

¹ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153)

ochrony środowiska z samorządami (szkolenia organizowane w formie fizycznej i zdalnej). Również w ramach orzecznictwa administracyjnego przekazywane są informacje i sugestie, wynikające z postępowania, odnośnie do działań prewencyjnych. Organy zachęcają do wyższej aktywności oraz staranności we wdrażaniu środków prewencji, w szczególności do modyfikowania i dopasowywania środków w zależności od okoliczności. Trzeba bowiem zauważyć, że stosowanie środków prewencji mało intensywnie, nietrwale czy w sposób niezorganizowany powoduje, że środki te mogą nie przynosić oczekiwanych rezultatów, co powoduje powstanie błędnego wrażenia, że są nieskuteczne. W ramach działań czynnych wymieniono płoszenie, ale organy przypominają także o działaniach prewencji biernej, w tym stosowaniu środków zabezpieczających stada i zwierzęta domowe (szczelne płoty, grodzenia elektryczne, kojce, budynki), przeciwdziałania roznoszeniu atraktantów zapachowych do siedlisk życia wilków (utrzymywanie psów na smyczy na spacerach, nie puszczanie psów luzem, dbałość o obecność psa utrzymanego luzem na terenie posesji czy niedoprowadzanie do nęcenia karmą dla psów czy kotów), czy przestrzeganiu przepisów (zabezpieczanie odpadów przy domach, prawidłowe postępowanie z odpadkami odzwierzęcymi, prawidłowe postępowanie z padłymi zwierzętami). Tylko w taki sposób organy administracji mogą (pośrednio) wpływać na oddalenie osobników wilków od miejsc życia ludzi.

5. Czy przewidywane jest rozszerzenie programów wsparcia finansowego na zabezpieczenia przed wilkami, takie jak ogrodzenia elektryczne, systemy odstraszenia lub inne środki ochrony stad zwierząt gospodarskich?

Zależnie od województwa, udział zainteresowanych w programach wsparcia lub wprost doposażenia ma różnorodny odzew. Przykładowo, regionalne dyrekcje ochrony środowiska zakupiły zestawy elektryzatorów, opłotowań czy zestawów fladr i są one dystrybuowane, zależnie od przypadku, choć odnotowuje się także spadek zainteresowania (np. region działania RDOŚ Katowice). Ponadto mechanizmy te jako pomocowe, mają służyć jako dodatkowe wsparcie wysiłków podejmowanych przez właścicieli potencjalnie zagrożonego mienia. Kontrola konstytucyjna regulacji ustawy o ochronie przyrody potwierdziła, że świadczenie zawarte w art. 126 ust. 4 i 5 ustawy o ochronie przyrody² nie może zastępować należytej dbałości, starań i sprawowania pieczy nad posiadanym mieniem (por. uzasadnienie wyroku TK o sygn. K 20/14).

6. Jak wygląda procedura uzyskania zgody na odstraszenie wilków lub działania interwencyjne w przypadku częstego pojawiania się tych zwierząt w pobliżu zabudowań mieszkalnych?

Osoba (fizyczna, prawna albo inna osoba posiadająca zdolność do czynności prawnych) zainteresowana płoszeniem, w tym także jednostka samorządu terytorialnego, składa wnioski, o którym mowa w art. 56 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, do właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Wzór wniosku, wskazujące podanie niezbędnych informacji, w rozumieniu art. 56 ust. 6a-6b powołanej ustawy, opublikowano w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego ds. środowiska: <https://bip.mos.gov.pl/prawo/wzory-wnioskow/wniosek-o-wydanie-zezwozenia-na-czynnosci-podle/index.html>

W szczególnych okolicznościach, gdy przeprowadzenie tradycyjnego postępowania jest obiektywnie niemożliwe, np. gdy wymagana jest pilna interwencja, decyzje mogą być wydawane ustnie, także telefonicznie (art. 14 § 2 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego). Na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (dalej

² Dz. U. z 2026 r. poz. 13.

GDOŚ) w serwisie GOV.PL, w Kontaktach, można znaleźć informację o numerze telefonu do załatwiania takich spraw na poziomie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska <https://www.gov.pl/web/gdos/kontakt>

7. Ile decyzji dotyczących odstępstw od ochrony wilka wydano w ostatnich latach w województwie podkarpackim oraz małopolskim?

Informacje o wydanych decyzjach w ochronie gatunkowej, stanowią informację o środowisku publikowaną w publicznie dostępnych wykazach danych odpowiednio pod poniższymi linkami:

- dla woj. małopolskiego: <https://www.gov.pl/web/rdos-krakow/publicznie-dostepny-wykaz-danych-o-dokumentach-zawierajacych-informacje-o-srodowisku-i-jego-ochronie>
- dla woj. podkarpackiego: <https://www.gov.pl/web/rdos-rzeszow/publicznie-dostepny-wykaz-danych-o-dokumentach-zawierajacych-informacje-o-srodowisku-i-jego-ochronie>

8. Czy Ministerstwo analizuje zmiany w zachowaniach wilków polegające na zmniejszeniu dystansu wobec człowieka i częstszym pojawianiu się w pobliżu zabudowań?

Organy ochrony przyrody korzystają z doświadczeń ośrodków naukowych, czołowych specjalistów, którzy prowadzą badania populacyjne, ekologiczne (zależności środowiskowych), czy behawioralne we wspomnianym obszarze, jak choćby z dorobku naukowego: dr hab. Sabiny Pierużek-Nowak, prof. UW (Uniwersytet Warszawski, członkini Państwowej Rady Ochrony Przyrody), dr hab. Nurii Selvy Fernandez, prof. IOP PAN (Instytut Ochrony Przyrody PAN, członkini Państwowej Rady Ochrony Przyrody), prof. dra hab. Henryka Okarmy (Instytut Ochrony Przyrody PAN, członek Państwowej Rady Ochrony Przyrody), dra hab. inż. Roberta Mysłajka, prof. UW (Uniwersytet Warszawski), dra Macieja Szewczyka (Uniwersytet Gdański) czy dra Wojciecha Śmietany (Fundacja Przyroda i Nauka). Na tej podstawie opracowuje się zalecenia, informacje i komunikaty organów ochrony przyrody, w tym dostępne w serwisie administracji rządowej GOV.PL (np. <https://www.gov.pl/web/gdos/jak-odpowiednio-reagowac-na-incydenty-z-udzialem-wilkow-informacja-dla-gmin>).

9. Jakie działania informacyjne i edukacyjne prowadzone są wśród mieszkańców terenów zagrożonych częstą obecnością wilków w zakresie zasad bezpiecznego postępowania?

Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska prowadzą spotkania informacyjne z samorządami w zakresie reagowania na zagrożenia. GDOŚ wystosował ponadto do samorządów korespondencję w sprawie reagowania na pojawianie się wilków w sąsiedztwie miejsc zamieszkania (pismo z 26 października 2023 r., znak: DZP-WG.600.101.2023.AS), przekazuje na bieżąco informacje o dostępnych materiałach w zakresie reagowania i radzenia sobie z incydentami, poprzez środowiska zrzeszające rolników, samorząd terytorialny oraz grupy zainteresowanych osób. W tym miejscu nadmieniam, iż Minister Klimatu i Środowiska nie posiada informacji na temat działań edukacyjnych i informacyjnych podejmowanych przez samorządy.

10. Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie dodatkowych rozwiązań systemowych mających na celu pogodzenie ochrony wilka z zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańców terenów wiejskich i podmiejskich?

Bezpieczeństwo ludzkie jest dla tut. ministerstwa niezwykle ważną kwestią, niemniej, na obecną chwilę nie zidentyfikowano przesłanek determinujących wdrażanie nowych rozwiązań. W utrzymaniu bezpiecznych relacji na linii człowiek-wilk najistotniejsze jest

aktywne korzystanie z mechanizmów już dostępnych, w szczególności stosowanie środków prewencji biernej oraz czynnej w sposób adekwatny i staranny.

11. Czy prowadzone są analizy dotyczące potencjalnych zagrożeń dla bezpieczeństwa ludzi wynikających ze wzrostu liczebności wilków w Polsce?

Sama obecność osobników wilka w pobliżu miejsc życia czy prowadzenia prac gospodarczych nie rodzi automatycznie zagrożenia dla ludzi. Wilk z uwagi na swoją biologię i behavior może uchodzić za niebezpiecznego, lecz w spotkaniach z człowiekiem niemal zawsze wycofuje się (oddala) po rozpoznaniu, że ma do czynienia z człowiekiem. Wilki nie widzą równie dobrze jak człowiek a kierują się węchem i słuchem, zatem rozpoznanie sytuacji może zająć więcej czasu niż jej identyfikacja przez człowieka. Stosowane przez ludzi ekstensywne metody płoszenia budują także narrację o przyzwyczajaniu się osobników, oswajaniu czy wykazywaniu się brakiem lęku przed człowiekiem. Również doniesienia o powarłowaniu na ludzi, szczerzeniu kłów bądź jeżeniu się napotkanych osobników bardziej dowodzi o ich ostrożności lub zaskoczenia). Takie zachowania, choć nie powinny być ignorowane, wymagają odniesienia do behavioru zwierzęcia, zatem zależnie od sytuacji będzie tak reagować zaskoczona samica prowadząca młode, osobnik chory lub posiadający rany czy zwyrodnienia upośledzające ucieczkę (bądź chory do tego stopnia, że powoduje to dysfunkcję zachowania), osobnik schwyty w pułapkę. Podobnie bowiem dzieje się u innych psowatych, w szczególności u psa domowego, co do których wcale nie tak rzadko dochodzi do pogryzień człowieka. O ile zatem nie odnotowuje się ataków wilka na człowieka (w skali Europy są to jednostkowe przypadki, często o brakach dokumentacyjnych), o tyle tylko w 2024 r. doszło w Polsce do przeszło 26,5 tys. pogryzień człowieka przez psa (Izabela Kadłucka, Raport opracowany z Siecią Obywatelską Watchdog Polska, 2025). Zatem w kontekście stwarzania zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi przez wilki warto podkreślić, że w oparciu o dotychczasowe opublikowane wyniki badań naukowych w całym zasięgu występowania wilka, stwierdza się, że dzikie wilki nie stanowią znaczącego zagrożenia dla ludzi. Przegląd wyników badań z całego świata wskazuje, że wśród wszystkich dużych ssaków drapieżnych wilki należą do najmniej niebezpiecznych. Warto dodać, że według posiadanych danych (Linnell J. i in. 2021) w latach 2002-2020 w całej Europie nie było ani jednej ofiary śmiertelnej ataków wilków. Biorąc pod uwagę, że w Europie w tamtym okresie było około 15 000 wilków, które dzieliły przestrzeń z setkami milionów ludzi, oczywiście jest, że ryzyko związane z atakiem wilków było i nadal jest znikome.

Z wyrazami szacunku

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM